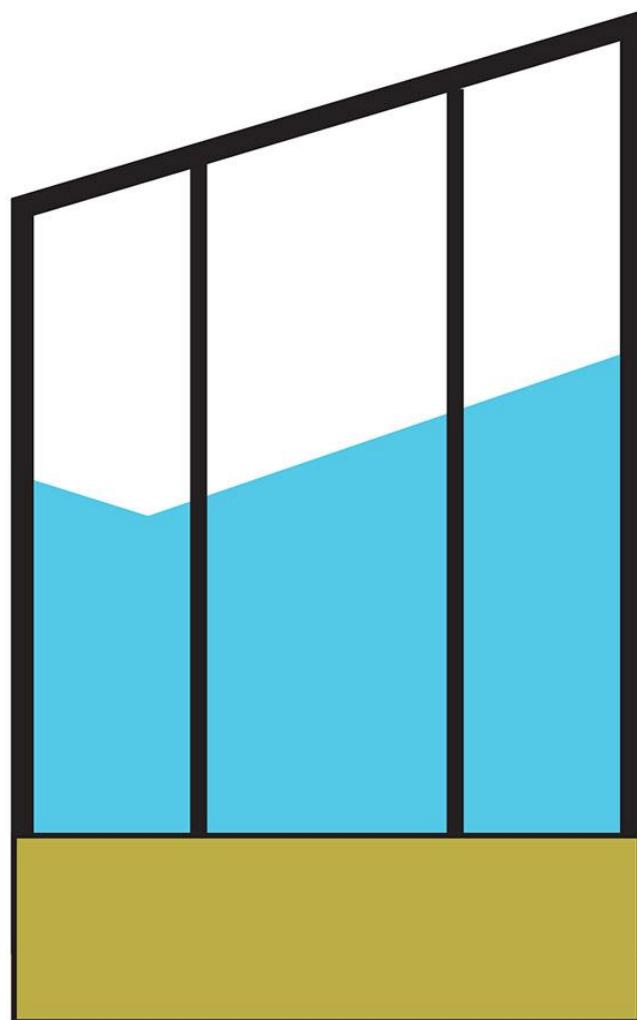

Gloppen folkebibliotek

175

1840 – 2015

Merkesteinar i bibliotekhistoria i Gloppen

1840: Utlån av bøker på kyrkjebakken, ein av dei viktigaste sosiale møtestadane i den tida.

2015: – Biblioteket har blitt en mangfoldig møteplass. Det er få offentlige arenaer som har en så stor variasjon av besøkende fra lokalmiljøet. Svanhild Aabø, professor i bibliotek- og informasjonsvitenskap ved Høgskolen i Oslo og Akershus.

1840 : Første boksamling vart til: «*Kapellan og ordførar Arnet må vel stå som direkte fødselshjelpar for dei to boksamlingane, ei for Gloppen og ei for Breim. 9. november 1840 vart dei begge skipa.*» Dette skriv Per Sandal i boka «150 år med bøker – Gloppen folkebibliotek 1840 – 1990. Her kan ein finne viktige trekk i utviklinga:

1840: Boksamlinga på **Vereide** starta opp. Den heldt truleg til i eit gjestgjevarhus i Korsvika på Vereide, der den første styraren, Mons Wittrup, budde. Seinare heldt boksamlinga hus på Kyrkjeberget. Utlånet gjekk føre seg på kyrkjebakken, etter gudstenester.

Boksamlingane har halde til på mange ulike stadar i desse 175 åra, nokre plasseringar:

Sandane:

1925 - 1940: Alfred Lyslo sitt hus
1940 - 1956: Bankkjellaren
1956 - 1966: Heradshuset
1966 - 1975: Bruasethuset
1975 - 2008: Firda vgs
2008 - 2015: Trivselshagen

Breim

1840 – 1900 Uviss plassering
1900 – 1968 : Kommunehuset på Reed
1968 - 2000: Bankbygget på Reed

Byrkjelo:

1955: Hos Brita Hjelle, seinare hos Rakel Apalset
1974: Hos Kåre Myklebust
1979: På Nordfjord meieri
1987: Moldestadbygget 2.etasje
2006: Moldestadbygget 1.etasje

Hyen:

1925: Hos Torleif Straume, seinare til «Bakarbutikken»
1961: Hos Johan Rønneklev
1973: Loftstrom på Ysteriet
1976: Hyen skule

På slutten av 1800-talet og utover 1900-talet var frilyndte og kristelege ungdomslag, og lag som «Losje Vora», svært viktige for leseinteressa generelt og oppstart av boksamlingar og studieringar i mange bygdelag, til dømes på Byrkjelo, i Ryssdalen, på Rygg og på Nesjane. Ein kan til og med lese i Sandal si bok at misnøye med den offentlege boksamlinga var medverkande til oppstarten av Nordstranda ungdomslag: : «*Hovudsaki til at ungdomslaget vart skipa nett då, var Gloppens folkebibliotek. Der var so syrgjeleg lite å finna for den lesehuga ungdomen*» .

Fleire viktige år i bibliotekshistoria

- **1905:** I samband med unionsoppløysinga, vart fylgjande vedtak gjort i styret om kven som skulle få låne sjølvé unionstraktaten: «*Da bogens omfang er noksaa stort besluttedes laanetiden at være tre måneder. Da bogen ikke egner seg til almenlæsning overlades til biliotehekeren at laane den du til dem som har forusætning til at læse den med udbytte*».

- **1964:** Gloppe og Breim er igjen blitt ei kommune, med 9 boksamlingar: Sandane, Vereide, Ryssdalen, Bukta, Rygg, Nesjane, Hyen, Breim, Byrkjelo.
- **1964:** Bokbåten byrja å gå i Sogn og Fjordane, Hordaland og Møre og Romsdal. Fylgjande stoppestadar i Gloppe: Hennebygda (1964-1965, 1973 – 1984), Hestenesøyra (1964-1975), Lote (1964 – 1979), Vereide (1964 – 1965), Rygg (1964 -1965).
- **1972:** Ny lov om folkebibliotek, og boksamlinga fekk nytt namn: Gloppe folkebibliotek
- **1975:** Sandane vert etablert som hovudbibliotek, og flyttar inn i nye lokaler på Firda gymnas, med fagutdanna bibliotekar og ei opningstid som auka frå 10 til 36 timer pr veke. Samtidig vart biblioteket også skulebibliotek for Firda gymnas. Tal på filialar minka til: Breim, Byrkjelo, Hyen og Nesjane.
- **1979:** Bokbussordning starta i fylket, og hadde i starten 31 stopp i Gloppe. Ordninga avvikla i 2000.
- **1988:** Satsing på tenester for barn og ungdom. Tilsetting av eigen barnebibliotekar.
- **1990:** Markering med ulike arrangement av Gloppe folkebibliotek 150 år. Per Sandal skreiv bibliotekshistorie: «150 år med bøker, Gloppe folkebibliotek 1840-1990».
- **1994:** Filialen på Nesjane vart lagt ned, og erstatta med bokbuss-stopp
- **2000:** Breim filial og bokbussordning avvikla, nye opningstider ved dei 3 avdelingane Sandane, Hyen og Byrkjelo, bl.a. laurdagsope bibliotek på Sandane
- **2000:** Bokkafé på Byrkjelo startar opp i lag med Breim Sanitetslag
- **2001:** Opning av «nytt» bibliotek i Hyen: Skulebibliotek og folkebibliotek slått saman.
- **2005:** Gloppe folkebibliotek 165 år. Markert med jubileumsveke.
- **2006:** Den første bibliotekprisen i Sogn og Fjordane, utdelt av Norsk Bibliotekforening, blir utdelt til Gloppe folkebibliotek.
- **2008:** Flytting av hovudbiblioteket til Trivselshagen, med ny innreiing. Samlokalisering med Gloppe kulturskule, Gloppe kino og kulturhuset gav nye muligheter. Aktivitet, utlån og besök auka. Meir samarbeid med skular, barnehagar, organisasjonar, festivalar mm.

Barnebibliotekaren formidlar til 2. klasse i det runde rom, Trivselshagen

Ulike medier til utlån

Papirbøkene er i 2015 framleis svært populære, og held stand både i Gloppen og internasjonalt – trass i mange nye medier:

- 1970-talet: **Språkkurs og musikk på kassettar, musikk på LP-plater**
- 1980-talet: **Lydbøker på kassett, film på VHS, bøker på framandsspråk**
- 1990-talet: **Musikk på CD, lydbøker på CD, CD-ROM** (spel og språkkurs)
- 2000-talet: Film på **DVD**, lydbøker først på **CD** og seinare **digibok**
- 2010-talet: Lydbøker på **digikort**. Frå 2014: **E-bøker** til utlån i app'en **eBokBib**, eit spleislag mellom alle folkebiblioteka i fylket. Aukande fjernlån.

Digitalisering

Eit stort arbeid vart sett i gong med med **konvertering frå kortkatalog til database** (MikroMarc) frå 1990. Dette arbeidet vart sluttført i 1993. I 1995 vart databasen konvertert til det Windowsbaserte MikroMarc2. Frå 1995 gjekk ein vekk frå utlån med kort og stempling på Sandane, og byrja med **databasert utlån** vha strekkoder. Frå 2008 var dette også i bruk på filialane. I 2010 oppgraderte ein til MikroMarc3 saman med mange andre bibliotek i Sogn og Fjordane. Dette inneber **sentraldrifting** frå Oslo og at databasen er søkbar saman med andre databasar (www.samsok.no). Biblioteket jobbar kontinuerleg med å motverke digitale skiljelinjer i samfunnet, så det er viktig at personalet held seg oppdatert til ei kvar tid.

For publikum starta det i det små med **søk** i Samkatalogen på **CD-ROM** i 1991, og frå 1997 var det PCar med tilgang til **internett** i lokala på Sandane. Frå 2003 var biblioteket sin database søkbar på internett (**websøk**). I websøket kunne ein allereie då fornye lån eller bestille bøker, lydbøker og filmar frå PCen heime. Kommunikasjonen til brukarane gjekk frå 2004 også på **e-post** og frå 2007 kunne ein også velje **SMS**. Frå 2009 kunne ein tilby **trådlaust nett** og **sjølvbetjent utlån** i biblioteket i Trivselshagen. I 2013 tok ein i bruk **websøk tilpassa smartmobil**. Publikum kan no skrive ut, kopiere eller scanne dokument. I 2015 kjem ny versjon av nettsidene.

Sosiale medier

Gloppen folkebibliotek er aktive på **Facebook** (frå 2010), **Twitter** (frå 2012) og **Instagram** (frå 2013).

E-post: bibliotek@gloppen.kommune.no

Nettsider: <http://gloppen.folkebibl.no> og <http://www.trivselshagen.no/>

E-bøker: [eBokBib](#)

Facebook: [Gloppen folkebibliotek](#)

Instagram: [gloppenbibl](#)

Twitter: [gloppenbibl](#)

Nasjonalt lånekort

Gloppen folkebibliotek tok i bruk nasjonalt lånekort i 2006. Med nasjonalt lånekort kan ein låne bøker i alle landets bibliotek og levere inn der det høver best.

Skulebibliotekteneste for Firda vgs

Gloppen folkebibliotek har vore skulebibliotek for Firda vidaregåande skule sidan 1975, så vi kan feire 40 år som kombinasjonsbibliotek. Frå 2007 fekk biblioteket ansvaret for utlån av lærebøker.

Biblioteksamarbeid i Sogn og Fjordane

Frå 2012 var **Samsøk** for Sogn og Fjordane ein realitet (samsok.no), fellessøk i alle bibliotek. Same år kom det plass ei **transportordning** mellom biblioteka. **E-bøker** vart mogeleg å låne frå 2014, via app'en **eBokBib**. Det er fylkesbiblioteket som driftar desse tenestene. I **Nordfjord** har ein etablert eit samarbeidsforum. I desse dagar vert ei samarbeidsavtale om utvalde utviklingsoppgåver handsama politisk i alle kommunane.

I dag: Gloppen folkebibliotek er ein populær og mykje brukt kultur- og kunnskapsinstitusjon i 2015, med fokus på eit godt og breitt tilbod, samarbeid og formidling.

Bibliotekarar bur seg til litteraturprogrammet «Regnvåte tekstar». Nytt og fleksibelt lokale med hyller på hjul.

Kjelder

Per Sandal: «[150 år med bøker. Gloppen folkebibliotek 1840 -1990](#)».

Gloppen folkebibliotek: Årsmeldingar og nettartiklar

Lov om folkebibliotek

§ 1. Målsetting

Folkebibliotekene skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle som bor i landet. Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt. Det enkelte bibliotek skal i sine tilbud til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet. Bibliotekenes innhold og tjenester skal gjøres kjent.

Folkebibliotekene er ledd i et nasjonalt bibliotekssystem.

0 Endret ved lov 21 juni 2013 nr. 95 (ikr. 1 jan 2014 iflg. res. 21 juni 2013 nr. 747)

Tilsette i Gloppe folkebibliotek i 2015

Biblioteksjef: Torill Berge

Barnebibliotekar: Ann-Kristin Hovstad

IKT bibliotekar: Ann-Kristin Vik Fløtre

Filialstyrar: Inger Anne Skeistrand

Sandane, november 2015

Torill Berge

Biblioteksjef

Jubileumsåret 2015

Gloppen folkebibliotek 175 år (1840-2015)

«Lesing og lefser» i gapahuken ved Veslevatnet – eit av jubileumsarrangementa

Biblioteket kan oppsummere jubileumsåret med utlånsauke – til 47.392 utlån, noko som er det høgaste utlånstalet nokon gong med det nye biblioteket i Trivselshagen. Utlånet av e-bøker foregår i appen eBokBib. Det vart lånt ut 1.207 e-bøker i 2015, mot 573 året før. Det er noko auke i utlån av barnebøker, og elles svært stabile besøks- og utlånstal. Statistikken viser også at nynorsksatsinga til biblioteket gjev resultat: 23 av dei 25 mest lånte barnebøkene i 2015 var på nynorsk! Biblioteket har hatt ei rekordår når det gjeld arrangement – aldri før har det vore så mange arrangement av ulike typar. Dette er heilt i tråd med biblioteka si nye rolle som aktiv formidlar (jmf. ny biblioteklov, 2014).

Stor aktivitet

Gjennom året er det jamn og stor aktivitet i alle tre bibliotek si opningstid (totalt 58,5 timer pr veke). Biblioteket har mange brukarar i alle aldrar, frå dei yngste til dei eldste. Det har vore mange besøk av klasser og barnehagar, stadig nye utstillingar, arbeid med bibliotekbehova til enkeltelevar og lærarar på skulane og Gloppen opplæringsenter, arbeid med utlån av lærebøkene til elevane på Firda vgs., engasjert bokprat i skranken, rettleiing i bruk av eBokBib, Filmbib, skanning og andre digitale behov.

Stimulans til lesing

Biblioteket jobbar aktivt med å inspirere til lesing for barn og unge – og alle andre. Biblioteket er ein ressurs og ein medspelar for alle som jobbar med lesing, anten det er lærarar, foreldre eller enkelpersonar som vil bli betre i å lese - og som vil utvikle seg gjennom lesing. Dette har høg prioritet til ei kvar tid – også i eit aktivt jubileumsår. Ein føresetnad er å ha fagleg kompetanse og engasjement i personalet, og ei godt oppdatert samling av litteratur i ulike format. Og det har Gloppen folkebibliotek!

Fjernlån

Denne tenesta er viktig for mange – anten det er for fagleg ajourhald, vidare- og etterutdanning eller ein har spesielle interessefelt. Biblioteket bestiller altså lån av bøker, lydbøker, filmar og vitskaplege artiklar frå folke-, høgskule- og universitetsbibliotek i store mengder – meir enn 1000 i 2015.

Biblioteket låner også ut til andre bibliotek i heile landet. Ei effektiv transportordning, nasjonale lånekort til enkeltpersonar og eit velfungerande fjernlånnssamarbeid i Norden gjer det mogeleg å skaffe nærmast kva som helst. Enkeltpersonar kan i dag sitte heime og bestille lån frå heile landet via [samsok.no](#), og få det levert på sitt lokale folkebibliotek.

Inkluderingsarena

Biblioteket er ein av dei første stadane nye innbyggjarar oppsøkjer. Dette blir ikkje mindre viktig i tida som kjem. Språk er vegen til integrering, og biblioteket er ein viktig dørstoppar til norsk språk, kultur og samfunnsliv. Som møteplass i lokalsamfunnet kan biblioteket byggje ned barrièrer, fordi det er gratis, og fordi det er ope for alle. Gloppe opplæringsenter er ein viktig samarbeidspart i dette arbeidet. Gloppe folkebibliotek låner inn depot av bøker på ulike språk frå Det fremmedspråklige bibliotek i Oslo. I 2015 vart det lånt inn bøker på polsk, tigrinja, somali, thai og arabisk.

Populært ferietilbod

Biblioteket i Trivselshagen er ope i feriane, og dette er eit populært tilbod. Både fastbuande, feriegjester og turistar brukar biblioteket – som ein triveleg stad å vere, ein stad å få inspirasjon, å få låne akkurat den boka, lydboka eller filmen ein er på jakt etter, ein stad å setje seg ned med ein god kopp kaffi. Biblioteket er også internettcafè året rundt. Alle tilreisande kan låne med hjelp av nasjonalt lånekort. Ein kan levere inn på det biblioteket som høver best, og materialet vert sendt tilbake til eigarbiblioteket.

Aukande digitalt tilbod

Bruken av dette tilbodet auka i 2015, etter lanseringa av appen **eBokBib** i 2014. Nasjonalbiblioteket si storstilte digitalisering gjer ein stor skatt tilgjengeleg på **nb.no**: Bøker, filmar, aviser, lydopptak, musikk, foto, plakatar, musikkmanuskript, notar, privatarkiv, tidsskrift og radio. **Filmbib.no** blei lansert i november 2015 av Norsk filminstitutt og Kulturdepartementet. Her kan ein logge på med sitt nasjonale lånekort, og sjå norske kortfilmar og dokumentarfilmar.

Og det beste av alt: Alle tenestene er gratis!

Jubileumsarrangement:

- Skulebesøk av vår nye barnelitteraturstjerne Maria Parr (i biblioteket sin regi)
- Litteraturarrangement med den veletablerte forfattaren Frode Grytten
- Litteraturarrangement med den unge stilisten og teikneskaparen Frøydis Sollid Simonsen
- Workshop med Flettemamma frå Svelgen: Bente-Helen Schei
- Kaffi- og kakefeiringar på alle tre biblioteka våre
- «Lesing og lefser»: Høgtlesing ved bibliotekarane i gapahuken ved Veslevatnet, og i biblioteka i Hyen og på Byrkjelo

Forfattarbesøk: Frode Grytten

«Se opp for krokodillen!» Jungel i det runde rom - elv med steinar og trestokk til å gå over på. Eller...?

Nokre tiltak og arrangement med eigne krefter:

- «Se opp for krokodillen!» Barnehageforestilling ved barnebibliotekaren – med den bibliotekstrikka slangen i jungelen i det runde rom (Verdas bokdag)
- «Ramsalte tekstar»: Scenekafé i kultursalen der bibliotekarane leia eit litteratur- og allsongprogram. Samarbeid med Gloppen kulturskule / Den kulturelle spaserstokken
- Nasjonal bibliotekdag: Forestilling i Hyen barnehage ved barnebibliotekaren – med den bibliotekstrikka slangen i jungelen. Besøk til Hyen ungdomsskule med informasjon om eBokBib.
- «Truls tusenbein»: Ein ny type leseaksjon om sommaren
- «Lesarhistorier»: Samarbeidsprosjekt om lesing med Nordstranda skule, fylkesbiblioteket og Høgskolen i Oslo
- Velkomsttimar i biblioteket for elevar og lærarar ved Firda vgs
- Bokkaféen på Byrkjelo, i samarbeid med Breim sanitetslag. Dette populære tilbodet feira 15 år i 2015

Nokre andre tiltak og arrangement:

- Bok på døra, nytt tilbod i samarbeid med Gloppen Røde kors Omsorg
- Litteraturarrangement med omsetjaren frå Rygg: Margunn Rauset
- Eventyrformidling ved Forteljarane kjem
- Familieforestilling med gruppa Grove horn, i samarbeid med Jeremiasfestivalen
- Kunstudstilling med Henrik Silfverhielm sin bilete med klassisk musikk til
- Skuleturné med Janne Karin Støylen som leseinspirator (Den kulturelle skulesekken)
- Litterært nattbad med vår lokale ordkunstnar Hege Woxen, i samarbeid med Gloppen musikkfest
- Dramaelevane ved Firda vgs si forestilling for barneskuleelevar, i det runde rom

Utlånsstatistikk 2015

for Gloppen folkebibliotek i jubileumsåret – 175 år! (2014-tal i parantes)

Sandane	
Bøker	27.597 (26.588)
Andre media	9.558 (10.408)
Totalt	37.155 (36.996)

(Sandane har i tillegg 3.379 (4.439) lærebokutlån for Firda vidaregåande skule)

Byrkjelo	
Bøker	4.390 (4.461)
Andre media	717 (599)
Totalt	5.107 (5.060)

Hyen	
Bøker	3.443 (3.688)
Andre media	480 (451)
Totalt	3.923 (4.139)

E-bøker	
	1.207 (573)

Alle tre avdelingar	
Bøker (inkl. e-bøker, fjernlån)	37.345 (35.310)
Andre media (lydbøker, film, musikk, spel mm.)	10.755 (11.458)
Totalt	47.392 (46.768)

Fjernlån frå andre bibliotek	1.089	(1.013)
Fjernlån til andre bibliotek	190	(162)

Lån pr innbyggjar (5.751 pr 01.01.15)	8,2	(8,2)
---------------------------------------	-----	-------

Samla utlån fordelt på ulike media

Bøker (inkl e-bøker)	
Barn	22.905 (21.732)
Vaksne	13.732 (13.578)
Totalt	36.637 (35.310)

Andre medier	
Lydbøker	2.988 (3.176)
Musikk	135 (296)
Film	5.144 (5.450)
Anna	2.488 (2.536)
Totalt	10.755 (11.458)

Mest lånt i Gloppen folkebibliotek 2015

Romanar, noveller & dikt for vaksne:	1) Den ene pluss en / Jojo Moyes 2) Blod på snø / Jo Nesbø 3) Svøm med dem som drukner / Lars Mytting
E-bøker for vaksne:	1) Fanget / E.L. James 2) Ikke ville se / Jan Guillou 3) Blindgang / Jørn Lier Horst
Romanar, noveller & dikt for barn :	1) Tanntrøbbel / Anna R. Folkestad 2) Kasper på skulelaget / Jørn Jensen 3) Den krokete mannen / Russel Punter
Bildebøker	1) Jakob og Neikob : Tjuven slår tilbake / Kari Stai 2) Bø og Bæ i vinden / Olof Landström 3) Hvor er Willy : den fantastiske reisen / Martin Handford
E-bøker for barn & unge:	1) Papirbyer / John Green 2) I morgen er alt mørkt / Sigbjørn Mostue 3) Dødskuren (The maze runner) / James Dashner
Faktabøker for vaksne:	1) Jeg er Zlatan / Zlatan Ibrahimovic 2) Soga om Gloppen og Breim / Per Sandal 3) Sovjetistan / Erika Fatland
Faktabøker for barn & unge:	1) Sjakk : slik blir du helt konge / Ellisiv Reppen 2) Guinness world records 3) Min første gåtebok
Lydbøker for vaksne:	1) Billie / Anna Gavalda 2) Blod på snø / Jo Nesbø 3) Jenta som sluttet å snakke / Trude Teige
Lydbøker for barn:	1) Tonje Glimmerdal / Maria Parr 2) Vaffelhjarte / Maria Parr 3) Folk og røvere i Kardemomme by / Thorbjørn Egner
Film for vaksne:	1) Pride 2) Noah 3) De urørlige

Filmar for ungdom:	1) I dødens labrint : the maze runner 2) The fault in our stars 3) Hobbiten. Femhærerslaget
Filmar for barn:	1) Vaffelhjarte 2) Småspioner 4 3) Smurfene
Tidsskrift:	1) Hagen for alle 2) Bonytt 3) Illustrert vitenskap